

Музичне мистецтво. Харків, 2017. 203 с.

8. Телеканал «1+1» презентував музичний фільм «Різдвяна історія з Тіною Кароль». URL: tsn.ua/glamur/telekanal-1-1-presentuvav-muzichniy-film-rizdvyana-istoriya-z-tinoyu-karol-559049.html

9. Тормахова В. Українська естрадна музика і фольклор: взаємопроникнення і синтез : автореф. дис. ... канд. мистецтвознавства: 17.00.03 / НМАУ ім. П. І. Чайковського. Київ, 2007. 17 с.

10. ILLARIA : офіційний сайт співачки. URL: <http://illaria.ua/>

*Коновал Тетяна Миколаївна,
викладачка кафедри мистецької освіти
навчально-наукового інституту педагогіки
Житомирського національного університету
імені Івана Франка
(м. Житомир)*

*Яремчук Олександр Миколайович,
заслужений артист України,
ст. викладач кафедри мистецької освіти
навчально-наукового інституту педагогіки
Житомирського національного університету
імені Івана Франка,
(м. Житомир)*

СУЧАСНА ПРОФЕСІЙНА ПІДГОТОВКА ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ З ВОКАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЙНИХ ЗМІН

Сучасний етап світового розвитку характеризується динамічним поглибленням процесів інтеграції політичного, економічного, культурного життя країн світу. У зв'язку із цим до широкого вжитку увійшов термін глобалізація.

Слід зазначити, що сучасне інформаційне суспільство потребує якісно іншої освіти, а тому виникає необхідність перебудови освітніх систем, їх реформування і модернізації відповідно до цивілізаційних викликів. Сьогодні у контексті світової глобалізації відбувається складний процес взаємопроникнення національних систем освіти, що призводить до стандартизації освітніх вимог, формування глобальної освітньої моделі. Як наслідок, для національних систем освіти, з одного боку це створює нові можливості для міжкультурного обміну (як зовнішнього, так і внутрішнього), знімає бар'єри та дає поштовх до впровадження новітніх технологій та діалогу, але з іншого боку така уніфікація освіти може призвести до втрати унікальних освітніх технологій національної культури, та до звуження ролі системи освіти у процесі відтворення української культурної ідентичності, навіть на глокальних рівнях.

Основними положеннями концепції глобальної освіти, яка виникла у 80-х рр. ХХ століття в США і згодом поширилась у багатьох країнах світу, є пріоритет загальнолюдських цінностей, необхідність виховання у молоді комунікативних навичок та вмінь, формування мислення, розуміння та відчуття особистості як невід'ємної складової єдиного та взаємозалежного світу. Сутність цієї концепції полягає у підготовці молоді до корисної та ефективної діяльності в суспільстві й у світі, який постійно змінюється.

Цілком очевидно, що в сучасних умовах, з урахуванням глобалізаційних та євроінтеграційних процесів, висувуються нові вимоги до професійної підготовки здобувачів вищої освіти, що підтверджено у таких нормативних документах як Закон України «Про вищу освіту» (2014), Концепція «Нова українська школа» (2016), Закон України «Про освіту» (2017), Державна Національна програма «Освіта» («Україна ХХІ століття»), Концепція розвитку неперервної педагогічної освіти, Національна доктрина розвитку освіти України в ХХІ столітті й іншими. Тому у сучасному освітньому просторі набуває особливого сенсу професійна підготовка здобувачів вищої освіти, які б відпо-

відали сучасним стандартам якості підготовки високоосвічених компетентних фахівців, досконало володіли своїм фахом, були готові до постійного професійного зростання та комунікації на ринку освітніх послуг. У такому контексті зростає нагальність підготовки компетентного високопрофесійного артиста-вокаліста, виконавця, керівника творчого колективу, спроможного створювати та реалізовувати свої власні художні концепції на підставі розвинених необхідних навичок, здатного до концертно-виконавської та педагогічної діяльності у сфері музичного мистецтва.

Огляд музично-педагогічної літератури свідчить про постійний інтерес науковців до професійної підготовки здобувачів вищої освіти (О. Апраксіна, О. Олексюк, Н. Ничкало, З. Софроній). На пріоритетності вокально-хорової роботи в процесі розвитку музичної культури людини наголошували Б. Асаф'єв, Д. Аспелунд, С. Людкевич, Е. Печерська, Б. Яворський та інші знані дослідники.

Важливою складовою фахового становлення здобувачів вищої освіти з мистецьких дисциплін є вокальна підготовка – найбільш складна і багатофункціональна, оскільки визначається специфікою роботи фахівця, спрямованою на практичне вирішення завдань формування духовності молодого покоління засобом співу. Цей засіб сприймається як вираження естетичних потреб та почуттів, а також найбільш масовою формою активного залучення молоді до мистецтва, що є не лише дієвим засобом музично-естетичного виховання, але й культури загалом.

Як зазначає П. Ніколаєнко, «... спів – одна з основних форм музичної культури народу, життєвість якої доведена всім історичним рухом розвитку суспільства. Найбільша цінність вбачається у притаманній йому природності колективної творчості мас і доступності. Саме <...> спів, у якому детермінується єдність слова і музичного звуку, значною мірою сприяє ідейно-естетичному вихованню співаків, задоволенню їхньої потреби у створенні нових духовних цінностей» [7, 41].

В процесі фахової підготовки не лише вокальна підготовка, а й діяльність у навчальному колективі – вокальному ансамблі, квартеті, тріо, дуеті – також якнайбільше сприяє формуванню творчої особистості здобувача. Велике значення для наслідування має особистість керівника такого колективу, який своїми вміннями, талантом та інтуїцією формує його звучання, обережно складаючи різноманітні тембри людського голосу у неповторну звукову палітру, що викликає емоційно-естетичні переживання у слухача.

Поряд з пізнавальним інтересом, співацький професіоналізм формується і у результаті виконавської діяльності, яка у свою чергу мотивує навчання та сприяє розвитку професійних умінь та навичок, творчих устремлінь. Позитивні емоції надають впевненості у собі та своїх силах, що надихає на подолання будь-яких труднощів, вироблення у здобувача відчуття своєї унікальності, затребуваності у соціумі.

Основною метою у викладанні сучасного співу є формування у здобувачів вищої освіти розуміння особливостей їх вокальних можливостей, специфіки вокальних творів різних стилів, епох, жанрів, вироблення вірного відчуття цих особливостей, вміння знаходити необхідні вокальні засоби для втілення їх у практичній роботі з різними вокальними колективами.

Не менш важливим умінням є також добір репертуару, який має складатись із творів, що увійшли до «золотого фонду» української пісенної культури, та творів сучасних композиторів, що містять значний навчальний, виховний і розвивальний потенціал, та залучають до послідовного і систематичного вивчення національних зразків музичного мистецтва в єдності із кращими творами світової пісенної класики.

Враховуючи глобалізаційні зміни в системі освіти, та попереджуючи їх можливі негативні наслідки необхідно збагачувати репертуар обробками народних пісень, які є безцінним національним надбанням, сформованим зусиллями багатьох поколінь протягом століть. Народна творчість – це могутній засіб виховання підростаючого покоління, вона є носієм мен-

тальності та провідником спадкоємності між поколіннями. Народний фольклор поглиблює знання про духовну культуру етноса, про побут, традиції, звичаї, що сприяє вихованню шанобливого ставлення як до культури власного етносу, так і до взаєморозуміння інших етнічних культур. За допомогою фольклору майбутні покоління усвідомлюють неопіненність народної культурної спадщини якою потрібно пишатися і захоплюватися, тому що фольклор – це багатовікова народна історична праця кожного етносу [1].

Отже, сучасна вокальна підготовка, як найбільш складна і специфічна серед багатьох предметів професійної діяльності музичного митця, визначається необхідністю набуття здобувачами вищої освіти у процесі опанування загальними та спеціальними компетенціями, що забезпечує їх фахову підготовку в комплексі з іншими предметами, сприяє набуттю необхідних програмних результатів та підсилює професіоналізм.

Саме за допомогою вокального мистецтва, завдяки його демократичності, доступності та ефективності естетичного впливу, зумовленого глибокою змістовністю і національною самобутністю реалізується можливість підготовки багатограних особистостей, фахівців своєї справи, що відповідають сучасним запитам ринку, здатних до створення та реалізації своїх власних художніх концепцій на підставі розвинених необхідних навичок для їх вираження.

Список використаних джерел:

1. Людкевич С. Націоналізм у музиці. *Дослідження, статті, рецензії, виступи* : у 2 т. Т. 1 / [упоряд., ред., вступ. ст., пер. і прим. З. Штундер]. Львів: Дивосвіт, 1999. С. 35–52.
2. Ніколаєнко П. Особливості вокальної роботи в хорі з учнями молодшого шкільного віку. *Музика в школі*: збірка статей / Упор. Л. Хлебнікова. Київ: Муз.Україна. 1987. 56 с.